

Resources on the Roma Genocide in Czech Republic

➤ Educational material

Education about the Holocaust of Roma and Sinti in the Czech Republic is delivered through museums, digital platforms, oral history projects, school workshops and specialised educational programmes. In recent years, considerable efforts have been made to integrate the history of the Roma Holocaust into broader Holocaust education and to provide teachers and students with accessible, evidence-based resources.

Museum of Romani Culture – Educational Programmes

The Museum of Romani Culture (Muzeum romské kultury) is the leading institution providing education on the history of Roma and the Holocaust of Roma and Sinti in the Czech Republic. Through its permanent exhibitions, guided tours, workshops and educational programmes at the Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Moravia (Hodonín u Kunštátu) and the Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia (Lety u Písku), the museum combines historical education with oral history and site-based learning. Educational activities are tailored for pupils, students, teachers and the general public.

Website: <https://www.rommuz.cz/en/>

Stories of Romani Holocaust Survivors (2024–2026)

One of the newest educational initiatives is the project Stories of Romani Holocaust Survivors, implemented by Slovo 21 in cooperation with the Museum of Romani Culture and supported by the EVZ Foundation. Running between 2024 and 2026, the project develops innovative educational programmes for secondary school students based on authentic testimonies of Holocaust survivors and their descendants. Workshops held at the Hodonín Memorial combine historical interpretation with personal narratives, discussions and participatory methods, helping students understand the human dimension of the Roma Holocaust. The project also includes a travelling exhibition and educational activities in schools throughout the Czech Republic.

Website: <https://www.slovo21.cz/>

Paměť Romů (Memory of Roma)

The Paměť Romů (Memory of Roma) project is one of the most important oral history initiatives documenting the experiences of Czech and Slovak Roma. Through filmed interviews, archival documents and educational resources, it provides teachers and students with first-hand accounts of wartime persecution, post-war reconstruction and intergenerational memory. The project serves both as a research archive and as an educational tool promoting understanding of Roma history and identity.

Website: <https://www.pametromu.cz/>

Holocaust.cz and the Database of Roma Victims

The Holocaust.cz portal maintained by the Terezín Initiative Institute provides extensive educational materials on the Holocaust, including articles, archival documents, biographies and teaching resources concerning the persecution of Roma and Sinti. Within this framework, the

Database of Roma Victims of the Holocaust reconstructs individual biographies of Roma persecuted during the Nazi occupation and enables students to explore the genocide through personal life stories rather than anonymous statistics.

Website: <https://www.holocaust.cz/en>

Dejepis 21 and Images of War (Obrazy války)

The Dejepis 21 (History 21) educational platform offers innovative digital teaching materials for Czech schools. Its multimedia project Images of War (Obrazy války) integrates the Holocaust and the persecution of Roma into broader twentieth-century history through historical documents, photographs, audiovisual testimonies, maps and interactive classroom exercises designed for secondary education.

Websites:

- <https://www.dejepis21.cz/>
- <https://obrazyvalky.dejepis21.cz/>

Educational resources at the Lety and Hodonín Memorials

Since the opening of the new memorials, educational activities increasingly incorporate site-based learning, archaeological findings and survivor testimonies. Guided visits encourage students to reflect on mechanisms of discrimination, exclusion and genocide while connecting historical events with contemporary issues of racism and antigypsyism. Multimedia exhibitions, interactive installations and documentary materials make these memorials important centres for Holocaust education in the Czech Republic.

➤ Information material

(Auto)Biographies

Leapman, M. (1988). *Witnesses to war: Eight true-life stories of Nazi persecution*. New York: Viking.

Elena Lacková (1997). *Narodila jsem se pod šťastnou hvězdou*. Praha: Triada. [Text in Czech and Romani; multiple translations available]

Erich Hackl (2001). *Loučení se Sidoníí*. Praha: Argo. [Original in German]

Jana Horváthová (Ed.). (2004). *Memoáry romských žen; Elina, Sága rodu Holomků; Karolína, Cesta životem v cikánském voze*. Brno: Muzeum romské kultury.

Louise Doughty (2007). *Ohně v temnotě*. Brno: Barrister & Principal. [Original in English]

Ceija Stojka (2008). *Žijeme ve skrytu: Vyprávění rakouské Romky*. Praha: Argo. [Original in German]

Theatre

Lacková, E. (1956). *Cigánsky tábor; hra o 3 dejstvách, 4 obrazoch*. Praha: Československé divadelní a literární jednatelství. [Original in Slovak]

<https://www.romarchive.eu/en/collection/p/elena-lackova/>

[The play](#) was written in 1946 and was performed with great success in Czechoslovakia between 1948 and 1950. In total, there were 106 performances.

Music

There is one song about the topic. It is called "Aušvits" ("Auschwitz") - in Romani - and it was sung in the film [Latcho Drom](#).

Reports on Matéo Maximoff in the Roma-themed section (Romové) of Czech Radio (Český rozhlas):

[O historii romského obyvatelstva ve Francii vypráví Ilseň About](#) (2024)

[Matéo Maximoff – první romský spisovatel](#) (2017)

[Sudba ursitorů](#) (2008)

1997: "Ó, ty **černý ptáčku**" ("O You Blackbird of Death"). Documentary. Czech Republic. Director: Břetislav Rychlík. 58 min.

Exhibitions

Exhibitions about WWII: The permanent exhibition "The Story of the Roma"

<https://www.rommuz.cz/en/exhibitions-programme/permanent-exhibition-the-story-of-the-roma/> at the Museum of Romani Culture includes the genocide of Roma and Sinti as a central theme, with dedicated sections on Lety u Písku and Hodonín u Kunštátu.

Since 2016, remembrance has increasingly taken the form of public events, exhibitions and memorial openings, including:

- Opening of the permanent exhibition at the Hodonín u Kunštátu memorial (2021)
- Demolition of the pig farm at Lety u Písku (2022), enabling the creation of a dignified memorial
- Opening of the Lety u Písku Memorial (May 2024), including exhibitions and educational programming
- Exhibition on survivors of the Lety camp at the Hodonín memorial (2024)
- Seasonal exhibition "Burnt-out villages" at the Hodonín memorial (2026 season)
- These developments mark a significant shift towards the institutionalisation of Roma Holocaust remembrance in the Czech Republic.

Art exhibitions

There was an exhibition of C. Stojka's paintings called "Living" ("Žít!") in 2009: Museum of Romani culture, from the 8th of April to the 19th of September 2009.

In 2007 there was a photo exhibition in the National Gallery with the title: "[A Vanished World](#)". The Committee for the Redress of the Romani Holocaust organised [this event](#). The "[Výbor pro odškodní romského holocaustu](#)" (VPORH) / "Committee for the Redress of the Roma Holocaust" is an association representing the interests of surviving Roma Holocaust victims and relatives of victims in the Czech Republic.

Websites

<https://www.holocaust.cz/>

www.abchistory.cz/dejiny-romove-cikani.htm

romove.radio.cz/en
old.hrad.cz/president/Havel/holocaust/hist_rom1.html
www.kapura.cz
rommuz.cz
www.romanohangos.cekit.cz
www.dzaniben.cz
www.stories-exchange.org/sep/czech
www.srnm.cz

➤ Scientific publications

Bárta, M. (1959). *Nezapomeňte na to děvčátko*.

Beck, A. (2021). "A database of 'Gypsy' victims of National Socialist persecution: Collective biographic data from the territory of the Czech Republic". *S:I.M.O.N. – Shoah: Intervention. Methods. Documentation*, 8(1).
<https://simon.vwi.ac.at/index.php/simon/article/view/175>

Brzobohatý, D. (1995). *To byli také naši občané. O osudu Romů na Slavičínsku a jejich konci v plynových komorách*. Slavičín.

Bubenickova, R. et al. (1969). *Tabory utrpení a smrti*. Praha: Svoboda.

Černochová, J. (2021). *Memory politics of the Roma and Sinti genocide in the Czech Republic* (Master's thesis). Central European University.
https://www.etd.ceu.edu/2021/cernochova_johana.pdf

Davidová, E. (1995). *Cesty Romů. Romano Drom. 1945-1990: změny v postavení a způsobu života Romů v Čechách, na Moravě a na Slovensku* (Journeys of the Roma. Romano Drom. 1945-1990: Changes in the Status and Lifestyle of the Roma in Bohemia, Moravia and Slovakia). Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého.

Duna, W. A and Polansky, P. (1997). *The Hidden Holocaust of the Gypsies*. Minneapolis: Sa-Roma.

Fulková, M. (1955). *Z - Osud českých a slovenských Romů po nástupu fašismu*.

Gracová, B. (1992). "Osudy Cikánů z Těšínska v letech druhé světové války", *Těšínsko*, 2, pp. 29 – 30.

Haišman, T. (1988). "Die Ermordung der Zigeunerbevölkerung im Gebiet der heutigen Tschechoslowakei während des Zweiten Weltkrieges. Ein Bericht zum Forschungsstand", *Beiträge zur nationalsozialistischen Gesundheits- und Sozialpolitik*, 6, pp. 185 - 188.

Historický ústav Akademie věd České republiky (ed.) (1999). *Historikové a kauza Lety*. Praha: Academia.

Holý, D. and Nečas, C. (1993). *Žalující píseň. O osudu Romů v nacistických koncentračních táborech* (A song of accusation: The fate of the Roma in the Nazi concentration camps). Brno.

Horváthová, J. (ed.) (2004). *Memoáry romských žen; Elina, Sága rodu Holomků; Karolína, Cesta životem v cikánském voze* (Memoirs of Roma Women). Brno: Muzeum romské kultury.

Horváthová, J., et al. (Eds.). (2021). *...to jsou těžké vzpomínky: Vzpomínky Romů a Sintů na život před válkou a v protektorátu*. Brno: Větrné mlýny; Muzeum romské kultury.

Horváthová, D. and Holomková, J. (1995). "Usazování, integrace a konečná likvidace moravských Romů na příkladu historie romského tábora u Svatobořic na Kyjovsku". In: *Neznámý holocaust*. Praha, pp. 51–54.

Horváthová, J. and Nečas, C (1997). *Ma bisteren-nezapomeňme. Historie cikánského tábora v Hodoníně u Kunštátu (1942-1943)* (Do not forget. History of the gypsy camp in Hodonín near Kunštát). Praha: Muzeum romské kultury.

Jelínek, J. (1980). *Poslední slova mého otce*.

Kenrick, D. and Puxon, G. (2000). *Cikáni pod hákovým křížem*. Olomouci: Univerzita Palackého. [Original in English]

Kladivová, V. (1994). *Konečná stanice Auschwitz-Birkenau* (Destination: Auschwitz-Birkenau). Olomouc.

Kladivová, V. (1998): "Sinti und Roma im 'Zigeunerlager' des KL Auschwitz-Birkenau 1.3. 1943 - 2. - 8. 1944". In: *Sinti und Roma im KL Auschwitz-Birkenau*. Oswiecim, pp. 300-319.

Kraus, O. and Lulka, E. (1957). *Tovarna na smrt*. Praha: Nase vojsko.

Lacková, E. (1997). *Narodila jsem se pod št'astnou hvězdou*. Praha: Triada. [Text in Czech and Romani. There are translations into many languages]

Lacková, E. and Balvín, J. (2001). *Holocaust Romů v povídkách Eleny Lackové*. Praha: Fortuna.

Lamper, I. (ed.) (2006). *Nemilosrdné příběhy českých dějin*. Praha: Národní divadlo, R-Press.

Lhotka, P. (1997). "Transporty českých Romů do cikánského tábora v Letech", *Tamtéž*, pp. 41 – 44.

Lhotka, P. (1997). "Snaha Romů o získání protektorátní státní příslušnosti", *Bulletin muzea romské kultury*, 6, pp. 39 - 40.

Lipa, J. (1990). "The Fate of Gypsies in Czechoslovakia under Nazi Domination". In: Berenbaum, M. (ed.). *A Mosaic of Victims: Non-Jews Persecuted and Murdered by the Nazis*. New York: New York University Press, pp. 207-215.

Machalová, T. (2001). *Lidská práva proti rasismu*. Brno: Doplněk.

Míšková, A. (2025). "Different paths to dignified remembrance: Memorials to the Holocaust of the Roma and Sinti in Lety and Hodonín in the Czech Republic". In [forthcoming edited volume].

Nečas, C. (1972). "Cikánská otázka v letech 1938 – 1942", *Časopis Matice moravské*, 91: 3- 4, pp. 305–315.

Nečas, C (1973). "Cikánský tábor v Letech u Písku 1942 – 1943", *Jihočeský sborník historický*, 42: 1, pp. 42-47 and *Jihočeský sborník historický*, 43, pp. 146-161.

Nečas, C. (1973 and 1974). "Cikáni v Hodoníně u Kunštátu v letech 1940 – 1943", *Vlastivědný věstník moravský*, 25: 3 (1973), pp. 277-283 and *Vlastivědný věstník moravský*, 26:1 (1974), pp. 26 - 33.

Nečas, C. (1974). "Spor o svatobořické Cikány", *Jižní Morava*, 10, pp. 88–93.

Nečas, C. (1974-1975). "Cikáni na Uherskohradištsku v období nacistické okupace", *Slovácko*, 16 - 17, pp. 42–50.

Nečas, C. (1975). "Potírání tzv. cikánského zlořádu v českých zemích v letech 1942 – 1945", *Tamtéž*, 94: 1-2, pp. 127-139.

Nečas, C. (1975). "Cikáni jihovýchodní Moravy v letech 1939 – 1945". In: *Osvobození a nové osídlení jižní Moravy 1945*. Mikulov, pp. 159 – 166.

Nečas, C. (1975). "Cikáni politického okresu Zlín (1939 - 1945)", *Zprávy oblastního muzea v Gottwaldově*, 3-4, pp. 17 -23.

Nečas, C. (1976-1977). "Z minulosti luhačovických Cikánů", *Slovácko*, 18 - 19, pp. 75 – 96.

Nečas, C. (1977). "Cikánský tábor v Oslavanech", *Jižní Morava*, 13, pp. 71 – 79.

Nečas, C. (1977). "Obyvatelé cikánských táborů na Moravě", *Časopis Matice moravské*, 96: 3 - 4, pp. 313 - 323.

Nečas, C. (1979). "Sul destino di un campo di Zingar", *Lacino drom*, 15: 5, pp. 5-7.

- Nečas, C. (1980). "Notes sur le destin des Tsiganes tchèques", *Etudes Tsiganes*, 26: 3, pp. 8–11.
- Nečas, C. (1981). "Die tschechischen und slowakischen Roma im Dritten Reich". In: *Dritter Welt-Roma- Kongres*. Göttingen, pp. 62–64.
- Nečas, C. (1981). *Nad osudem českých a slovenských Cikánů v letech 1939–1945*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně v Brně. [Revised version in 1994: Nečas, C. *Českoslovenští Romové v letech 1938–1945*. Brno]
- Nečas, C. (1982). "K sociální adaptaci Cikánů na Strážnicku", *Národopisné aktuality*, 19: 1, pp. 25 – 32.
- Nečas, C. (1982). "The Czech Gypsies during the Nazi occupation", *Journal of the Gypsy Lore Society (Series 2)*, 2:1, pp. 69–75.
- Nečas, C. (1983). "Usedlí strážniční Cikáni", *Jižní Morava*, 19, pp. 63–78.
- Nečas, C. (1987). *Andr'oda taboris: vězňové protektorátních cikánských táborů, 1942-1943*. Brno: Městský výbor Českého svazu protifašistických bojovníků v Brně.
- Nečas, C. (1988). "Genealogie jednoho cikánského rodu", *Brno v minulosti a dnes*, 10, pp. 131 – 135.
- Nečas, C. (1989). "Původní cikánská populace v Brně a její vyhlazení v letech 1939 – 1945", *Forum brunense*, 2, pp. 99 – 108.
- Nečas, C. (1992). "Osudy československých Cikánů za nacistické okupace a nadvlády", *Střední Evropa*, 7: 23, pp. 117-129.
- Nečas, C. (1992). "Une portraitiste des Tsiganes d'Auschwitz-Birkenau", *Etudes Tsiganes*, 36: 1, pp. 31–34.
- Nečas, C. (1992). "Portrecistka z Oswiecimiu", *Rrom p-o Drom*, 1: 7, p. 7.
- Nečas, C. (1992). "Dinah a její podivuhodné portréty Cikánů", *Forum brunense*, 4, pp. 136-142.
- Nečas, C. (1993). "Brněnský transport Cikánů do koncentračního tábora v Auschwitz I", *Universitas*, 4, pp. 21-26.
- Nečas, C. (1994). "Convoglio di mort", *Lacio drom*, 30: 1, pp. 23-24.
- Nečas, C. (1994). "Cikánský tábor v Auschwitz-Birkenau a jeho nejmladší vězňové", *Časopis Matice moravské*, 113: 1, pp. 151-158.

Nečas, C. (1994). *Českoslovenští Romové v letech 1938–1945*. Brno: Masarykova univerzita v Brně. [Revised version of: Nečas, C.(1981). *Nad osudem českých a slovenských Cikánů v letech 1939–1945*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně v Brně]

Nečas, C. (1994). *Nemůžeme zapomenout naši bisteras. Nucená táborová koncentrace ve vyprávěních romských pamětníků* (Impossible to forget: Forced detention in concentration camps in recollections of the Romani survivors). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Nečas, C. (1995). "Z protektorátu Čechy a Morava do Auschwitz II-Birkenau: hromadný transport 7.5. 1943", *Sborník prací filosofické fakulty brněnské univerzity*, 42, pp. 143-149.

Nečas, C. (1995). "Neznámý holocaust". In: *Neznámý holocaust. Příspěvky ze slavnostního odhalení pomníku romským obětem v letech a ze semináře s mezinárodní účastí v Písku 13. Května 1995*. Praha, pp. 27-35.

Nečas, C. (1995). "Druhý aneb neznámý holocaust", *Spisy Právnické fakulty MU v Brně sv.*, 160, pp. 47-51.

Nečas, C. (1995). "Akce Nisko a příprava 'konečného řešení' romské otázky". In: *Mezinárodní konference Akce Nisko v historii konečného řešení židovské otázky k 55. Výročí první hromadné deportace evropských Židů*. Ostrava, pp. 125–127.

Nečas, C. (1995). "Čačipen pal' lagri", *Rrom p-o drom*, 5: 11 - 12, p. 6.

Nečas, C. (1995). "Kolik vězňů prošlo internacemi protektorátních cikánských táborů", *Časopis Matice moravské*, 114: 2, pp. 352-364.

Nečas, C. (1995). *Andr'oda taboris. Tragédie protektorátních cikánských táborů v letech a v Hodoníně* (Tragedy of the Protectorate gypsy camps in Lety and Hodonín). Brno.

Nečas, C. (1996). "Scoperte fondamentali sui campi zingari nel Protettoratu di Boemia e Moravia", *Lacio Drom*, 32: 1, p. 13.

Nečas, C. (1996). "Záhuda protektorátních Romů". In: Kural, V. (ed.). *Studie o sudetoněmecké otázce*. Praha, pp. 205-215.

Nečas, C. (1996). "Romové v koncentračních táborech". In: *Češi v nacistických koncentračních táborech, káznících a věznicích*. Praha, pp. 64-67.

Nečas, C. (1996). "Strasti a útrapy v protektorátních cikánských táborech", *Sborník prací filosofické fakulty brněnské univerzity*, 43, pp. 143 – 163.

Nečas, C. (1997). "Minulost hodonínského tábora". In: *Ma bisterem - Nezapomeňme*. Praha, pp. 5 – 20.

Nečas, C. (1997). "Transport romských vězňů z Hodonína do Auschwitz-Birkenau", *Bulletin Muzea romské kultury*, 6, pp. 33 - 35.

Nečas, C. (1997). "Romská osada v Luhačovicích", *Sborník prací filosofické fakulty brněnské univerzity*, 44, pp. 175 - 182.

Nečas, C. (1998). "Sinti und Roma im Protektorat Böhmen und Mähren sowie in der Slowakischen Republik in den Jahren 1939 – 1945". In: *Sinti und Roma im KL Auschwitz-Birkenau 1943 - 1944*. Oswiecim, pp. 178-190.

Nečas, C. (1999). "Bohemia and Moravia – two internment camps for Gypsies in the Czech lands". In: Kenrick, D. (ed.). *The Gypsies During the Second World War. Vol. 2. In the Shadow of the Swastika*. Hatfield: University of Hertfordshire Press, pp. 149-170.

Nečas, C. (1999). *Holocaust českých Romů*. Praha: Prostor.

Nečas, C. (1999). *The Holocaust of the Czech Roma*. Praha. [English version of Nečas, C. (1999). *Holocaust českých Romů*. Praha: Prostor]

Nečas, C. (2000). *Z Brna do Auschwitz-Birkenau: první transport moravských Romů do koncentračního tábora Auschwitz-Birkenau*. Brno: Muzeum romské kultury. [English translation in 2001: *From Brno to Auschwitz-Birkenau: the first transport of Moravian Romany-Gypsies to the Auschwitz-Birkenau camp*]

Nečas, C. (2001). *From Brno to Auschwitz-Birkenau: the first transport of Moravian Romany-Gypsies to the Auschwitz-Birkenau camp*. Brno: Museum of Romani Culture. [Original in Czech]

Nečas, C. (2007). "Czech and Slovak Roma, 1939–1945", *Historica (Historical Sciences in the Czech Republic)*. Series Nova, 12, pp. 144–167.

Nečas, C. (2005). *Romové na Moravě a ve Slezsku (1740-1945)*. Brno: Matice Moravská.

Nečas, C. (2008). *Špalíček romských miniatur: osoby a dějství z romského dramatu, které se odvíjelo na scéně historické Moravy*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

Nečas, C. and Holý, D. (1991). "A Auschwitz il y a une grande prison - Aušvicare hi kher báro", *Cahier de Littérature Orale*, 30, pp. 15 - 35.

Nečas, C. et al. (1994). "Der 50. Jahrestag der Vernichtung der Roma im KL Auschwitz-Birkenau". In: *50-lecie zagłady Romów w KL Auschwitz-Birkenau*. Oswiecim, pp. 58-93 and 113-120.

Nováček, J. (1967): "Německý fašismus a cikánská otázka", *Dějiny a současnost*, 8, pp. 38 - 39.

Pape, M. (1997). *A nikdo vám nebude věřit. Dokument o koncentračním táboře Lety u Písku*. Praha: GplusG Publishers.

Pavelčíková, N. (2004). *Romové v českých zemích v letech 1945-1989* (The Roma in the Czech Lands between 1945 and 1989). Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR.

Polansky, P. (1998). *Tíživé mlčení: svědectví těch, kteří přežili Lety*. Praha: G plus G.

Poltikovič, M.(1990). *Andr' oda taboris - V táboř*.

Richter, B. (1965). "Auschwitz - matricola Z-1963", *Lacio drom*, 1: 3, pp. 23–32 and *Lacio drom*, 1: 5/6, pp. 2-10.

Richter, B. (1974). "Matricule Z-1963", *Monde Gitan*, 29, pp. 1-7.

Rose, R. et al. (2009). *Nacistická genocida Sintů a Romů: katalog ke stálé výstavě ve Státním muzeu v Osvětimi*. Praha: Argo.

Růžicka, L. (1958). *Vzpomínky cikána na nucené lágry*.

Růžicka, L. (1959). "Bylo nás osmadvacet". In: *Hvězdy svobody*. Praha, pp. 60-62.

Šípek, Z. (1991). "Usazování Cikánů na začátku protektorátu", *Český lid*, 78: 4, pp. 271–275.

Šípek, Z. (1992). "Tzv. Cikánská otázka od Mnichova do konce roku 1939", *Tamtéž*, 79: 2, pp. 161–169.

Šípek, Z. (1995). "Řešení situace potulnných Cikánů v českých zemích v letech 1918 – 1940". In: *Neznámý holocaust*. Praha, pp. 41 – 44.

Stojka, C. (2008). *Žijeme ve skrytu - Vyprávění rakouské Romky*. Praha: Argo. [Original in German].

Téma (ed.) (2000). *Holocaust. Informační materiál pro učitele k výuce na základních a středních školách*. Praha: MŠMT ČR.

Vašek, F. (1997). "Romové před nacistickými soudy", *Bulletin Muzea romské kultury*, 6, pp. 36 – 38.

Vařeka, P., et al. (2022). *Svědectví archeologie o tzv. cikánském táboře v Letech u Písku*. Brno: Muzeum romské kultury; Západočeská univerzita v Plzni.

Vařeka, P. (2023). "Archaeology of the Zigeunerlager: Results of the 2018–2019 investigation at the Roma detention camp in Lety". *Heritage, Memory and Conflict*, 3, 31–38.
<https://doi.org/10.3897/hmc.3.84017>

Wasiuta, M. (2024). "The epilogue of the times of Porajmos: The memorial to the forgotten Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia". In *Marginalised Narratives*. [publisher details forthcoming].

➤ Multimedia material

1992: *I Rom (I popoli che scompaiono) (The Roma – The people who disappear)*

Documentary. Italy. Director: Mario Gianni. 23 min.

About the history, culture and political situation of the Roma in Czechoslovakia. There are some commentaries about the Nazi ideology and racial plans.

1997: *Ó, ty černý ptáčku (O You Blackbird of Death)*

Documentary. Czech Republic. Director: Břetislav Rychlík. 58 min.

About the experiences in concentration camps of Roma people from Bohemia, Moravia and Silesia.

1999: *Svědectví Františka Daniela / František Daniel (Witness Frantisek Daniel)*

Documentary. Czech Republic. Director: Jan Gogola. 58 min.

It is the narration in a tragicomical way of a Roma ex-prisoner of concentration camps.

2002: *...to jsou těžké vzpomínky (These are painful memories)*

Documentary. Czech Republic. Director: Monika Rychlíková. 28 min.

About the life of Roma people in Bohemia and Moravia, drawn by stories of survivors, former prisoners of concentration camps.

Horváthová, J. (ed.) (2004). *Memoáry romských žen; Elina, Sága rodu Holomků; Karolína, Cesta životem v cikánském voze (Memoirs of Roma Women)*. Brno: Muzeum romské kultury. [This books explains the life and experiences of Elina Machalkova and Karolina Kozakova].

2021: *Ako som sa stala partizánkou (How I Became a Partisan)*

Documentary. Slovakia/Czech Republic. Director: Vera Lacková. 90 min.

The filmmaker traces the story of her great-grandfather Ján Lacko and other forgotten Roma partisans who fought against Nazism in former Czechoslovakia.

https://cinemanext.at/spotlights/vera-lackova?utm_source

2023: *O Baripen – Odkaz Eleny Lackovej (The Legacy of Elena Lacková)*

Documentary. Slovakia/Czech Republic. Director: Vera Lacková. 52 min.

A documentary dedicated to the life and legacy of Elena Lacková (1921–2003), one of the most influential Romani writers, activists, and public intellectuals in former Czechoslovakia. Through archival materials and witness testimonies, the film explores the Roma Holocaust, post-war emancipation and Romani identity.

<https://www.ji-hlava.com/filmy/o-baripen-odkaz-eleny-lackovej?version=classic&utm>

2023: Roma Testimonies (**Svědectví Romů a Sintů**)

Online audiovisual archive.

A digital archive of testimonies from Roma and Sinti Holocaust survivors from the Czech

Republic, Slovakia and other European countries, providing access to survivor narratives, photographs, documents, and historical materials. <https://www.romatestimonies.org/>